

ingediend op **1405** (2021-2022) – Nr. 1
19 september 2022 (2021-2022)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
uitgebracht door Arnout Coel

over de beslissingen van het Overlegcomité
van vrijdag 26 februari 2021 over de coronapandemie

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: Steven Vandeput.

Vaste leden:

Arnout Coel, Maaike De Vreese, Philippe Muyters, Sarah Smeyers, Steven Vandeput;
Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;
Stijn De Roo, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Maurits Vande Reyde;
Celia Groothedde, Björn Rzoska;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Lorin Parys, Wilfried Vandaele, Paul Van Miert;
Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;
Jo Brouns, Koen Van den Heuvel;
Marino Keulen, Gwendolyn Rutten;
Mieke Schauvliege, Jeremie Vaneeckhout;
Bruno Tobback.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Toelichting door Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management.....	4
2. Debat	6
Gebruikte afkortingen	10

Op dinsdag 2 maart 2021 hield de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie een gedachtewisseling over de beslissingen van het Overlegcomité van vrijdag 26 februari 2021 over de coronapandemie, met Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management.

(Deze vergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

1. Toelichting door Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management

Minister-president *Jan Jambon* leidt de debriefing over de beslissingen van het Overlegcomité in met de opmerking dat het mogelijk een zeer korte debriefing zal zijn omdat de vergadering van vorige vrijdag enigszins anders verlopen is dan diezelfde ochtend nog werd verwacht.

Enkele fracties hebben conform de afspraken hun vragen ingediend. Een van hen was zeer creatief in het opstellen van vragen, maar volgens de minister-president horen ze eerder thuis in de beleidsmatige bespreking in de respectieve commissies dan op een debriefing van de beslissingen van het Overlegcomité.

De eerste reeks vragen ging over de week uitstel waartoe het Overlegcomité beslist heeft. Welke verklaring zag het Overlegcomité voor de stijgende ziekenhuisopnames? De minister-president legt uit dat de voorbereiding van het Overlegcomité van 26 februari in het teken stond van de beheerstrategie, inclusief de aanpak van de versoepelingen. Het was zoals aangekondigd in de pers ook de bedoeling om reeds enkele maatregelen te nemen, zij het nog niet de grote versoepelingen, omdat daar volgens de cijfers nog geen ruimte voor was.

De Vlaamse Regering, die nog volop aan het vergaderen was over de versoepelingen die zij zou voorstellen, kreeg rond de middag telefoon van premier Alexander De Croo, die meedeelde dat de cijfers van de ziekenhuisopnames van donderdag een onverklaarbare hausse lieten zien. Er was sprake van een toename met een derde, van 150 naar 200. Daarop hebben de premier, de Waalse minister-president en hijzelf beslist dat het in die omstandigheden moeilijk was om over versoepelingen te spreken. Ze wisten immers niet of die piek eenmalig was of het begin van een nieuwe golf. Het had van weinig verantwoordelijkheidszin getuigd om desondanks toch te versoepelen.

Ondertussen zit de grafiek van het aantal ziekenhuisopnames echter opnieuw op het punt van zeven dagen geleden. Als die trend zich voortzet, heeft men te maken gehad met een opstoot van twee, drie dagen. Hij verzekert dat de cijfers dagelijks worden opgevolgd. Hoe dan ook werd vorige vrijdag beslist om de beslissingen inzake de versoepelingen een week uit te stellen. Als het Overlegcomité ervan overtuigd was geweest dat het om het begin van een nieuwe golf ging, had het meteen beslist om in maart geen versoepelingen toe te staan. Daarvoor waren de cijfers echter niet stabiel genoeg, vandaar het uitstel.

Daarnaast waren er vragen over de draaiboeken en protocollen van de sectoren, de impact van de versoepelingen en het exitplan. Binnen elk bevoegdheidsdomein lopen gesprekken met de experts van het coronacommissariaat en de sectoren zelf. Als domeinen noemt hij Onderwijs, Cultuur, Jeugd, Sport, Toerisme, Wonen en de bedrijfssector van de evenementen. De protocollen zijn eigenlijk de concrete vertaling voor de sectoren van de coronamaatregelen, al dan niet na een versoepeling. Men kan daarvan voorbeelden terugvinden op de websites van de Vlaamse overheid, soms ook van de voorgestelde stappen zoals de kleurcodes in het onderwijs.

Op dit moment kan nog niet gezegd worden dat de eerste versoepeling van elk van de domeinen integraal zal deel uitmaken van deze of gene stap. De strategie verloopt gefaseerd in elk van de domeinen, maar men moet ook het gezamenlijke effect van de verschillende sectoren bekijken.

Bij de vragen over vaccinatie waren die van het Vlaams Belang provocerend geformuleerd. De fractie gewaagt van niet-efficiënte, trage vaccinatie en lege vaccinatietentra waar het personeel met de vingers zit te draaien. Dat laatste is alleszins niet het geval, verzekert de minister-president, want het personeel wordt ingezet volgens de beschikbaarheid van de vaccins. Het klopt evenmin dat een half miljoen vaccins in een koelkast ligt. Deze week zijn dat er 150.000.

Er moet immers een kleine buffer aangehouden worden om zeker te zijn dat men de tweede prik kan toedienen. Als dat laatste niet kan, is de eerste prik in feite weggegooid en moet men opnieuw beginnen. Op dit moment ligt bij de specialisten van de taskforce de vraag voor of de periode tussen beide prikken langer dan drie weken mag worden, wat soelaas zou bieden. De andere vraag waarover zij zich buigen, is of het vaccin van AstraZeneca ook aan 55-plussers gegeven kan worden.

Het exitscenario houdt rekening met de vaccinatiegraad. De ziekenhuisopnames zijn een belangrijke parameter en worden beïnvloed door de vaccinaties. In Vlaanderen is inmiddels 96 procent van de bewoners van WZC's gevaccineerd en 87 procent van het personeel. Als gevolg daarvan ziet men nu al een drastische terugval van de ziekenhuisopnames en sterfgevallen voor die categorie.

Het Vlaams Belang had ook vragen over het aanhouden van de avondklok. De minister-president antwoordt dat die avondklok nog steeds wordt voorgesteld door de virologen. De federale loopt van middernacht tot 5 uur. Wallonië heeft, anders dan Brussel, de uitbreiding tot een avondklok van 22 uur tot 6 uur stopgezet vanaf 1 maart.

De minister-president erkent dat de maatregel drastisch is vanuit vrijheidsperspectief. Hij wijst erop dat de heropening van de horeca met een bepaald sluitingsuur zal gebeuren, en in die context is het behoud van de avondklok, tot een uur na de sluiting, verdedigbaar in het licht van de handhaving.

Verder had het Vlaams Belang vragen over wat Noël Slangen zei in de VRT-uitzending De Afspraak van 26 februari 2021. De minister-president is er niet zo van overtuigd dat diens voorstel om de buitenbubbel van vier naar zes personen uit te breiden, het wondermiddel is om ineens een draagvlak te creëren bij de bevolking. Zo simpel is het volgens hem niet. Het is de kunst om beperkende maatregelen niet langer te laten duren of zwaarder te maken dan nodig. Dat is een moeilijk evenwicht. Bij gebrek aan wetenschappelijk bewijs moet dat gevonden worden in dialoog tussen experts en politiek. De impact van maatregelen of het naleven ervan is pas met vertraging zichtbaar. Een verhoging of verlaging geeft ook niet steeds een trend aan; het kan ook schommelen.

Er zijn in het verleden drempels bepaald om te versoepelen, waarvan hij de 800 besmettingen en 75 ziekenhuisopnames noemt. De regering heeft echter nooit een automatische regeling aanvaard. Er moet altijd politieke deliberatie aan voorafgaan. Die maakt immers mogelijk dat het algemene welzijn in de oefening opgenomen wordt. Het genoemde aantal ziekenhuisopnames is nog veraf. Het cijfer van het aantal besmettingen heeft hij altijd een rare indicator gevonden. Volgens hem moet het gecorreleerd worden met het aantal tests en is de positiviteitsratio een belangrijkere parameter. Men zou het aantal gedetecteerde besmettingen snel tot nul kunnen terugbrengen door te stoppen met testen, merkt hij op.

Er zijn dus zeker grenzen aan de maatregelen, maar het Overlegcomité heeft ervoor gekozen niet te versoepelen, op basis van de cijfers die werden aangereikt. Dat zijn geen leuke beslissingen, maar volgens de informatie die men de dag van de vergadering kreeg, konden verdere versoepelingen niet verantwoord worden.

Tot slot vroeg men welke afspraken zijn gemaakt met het oog op het Overlegcomité van komende vrijdag. Het antwoord is eenvoudig: de agenda van volgende vrijdag is die van vorige vrijdag. Er was wel afgesproken om sneller bijeen te komen als de stijgende trend zich zou doorzetten, maar dat schijnt niet het geval te zijn. De minister-president benadrukt dat hij in dat verband met twee woorden spreekt.

2. Debat

Maurits Vande Reyde vindt een dergelijke terugkoppeling over de beslissingen van het Overlegcomité een goede zaak.

In verband met de vaccinaties, de tegenstellingen tussen groepen die schijnen te ontstaan en de voorbarige conclusies die worden getrokken, wijst het lid erop dat de strategie, die is vastgelegd, twee prikken inhoudt, waardoor een reserve moet aangehouden worden. Bovendien tonen de cijfers aan dat er wel degelijk een versnelling aan de gang is. Wat hem echter zorgen baart, is dat in beperkte gevallen vaccins iets te willekeurig worden toegediend op basis van een reservelijst. Hij pleit ervoor de strategische lijn ook aan te houden ingeval mensen niet komen opdagen, en ook in de reservelijst die volgorde te respecteren.

Vervolgens vraagt hij de minister-president om de vaccinatie van mensen met een beperking die in dagopvang of thuis verblijven, en van hun ouders of mantelzorgers op te nemen in de toekomstige besprekingen van de strategie. Hun risico is immers even groot als dat van mensen met een beperking in residentiële voorzieningen, die nu als enigen worden gevaccineerd.

Tot slot vraagt hij of de minister-president – die in de pers verzekert te waken over het decretale kader – vindt dat het huidige decretale kader volstaat, dan wel of er bijkomende decreten of decretale wijzigingen nodig zijn, in het nabije perspectief van de exitstrategie of in dat van de verdere toekomst.

Peter Van Rompuy treedt bij dat de debriefing een stap vooruit is in de parlementaire controle op de coronamaatregelen. Hij heeft opgemerkt dat de minister-president positievere signalen kreeg over de recente ontwikkeling dan de negatievere berichtgeving in de media over – zij het minder snel – stijgende ziekenhuisopnames.

Minister-president *Jan Jambon* legt uit dat zijn cijfers dagcijfers zijn, die telkens vergeleken worden met dezelfde dag een week eerder. Sciensano werkt met gemiddelden over de laatste zeven dagen. Een piek als die van 200 opnames blijft bij hen dan ook zeven dagen hun gemiddelden beïnvloeden.

Peter Van Rompuy las op de nieuwswebsites dat in het nieuwste advies van de Hoge Gezondheidsraad over de vaccinatiestrategie de termijn voor de tweede prik iets opgerekt wordt. Daardoor is de komende weken een versnelling mogelijk, die volgens het lid strikt gericht moet blijven op de prioritaire groepen: ouderen en mensen met onderliggende aandoeningen. Zij zijn niet alleen het meest kwetsbaar maar lopen ook het hoogste risico op hospitalisatie. Het is dus van het grootste belang deze personen zo snel als mogelijk te vaccineren om het maatschappelijk perspectief op versoepelingen te kunnen voorbereiden.

De spreker wil weten of de lijsten van maatregelen en hun impact, die in het weekend in de pers verschenen, ook een basis kunnen vormen voor de rangorde in het

exitplan, dan wel of men dat laatste daarvan gescheiden moet zien, en men dus niets uit de gepubliceerde cijfers kan afleiden.

Chris Janssens blijft erbij dat het psychologisch belangrijk is dat er perspectief wordt geboden. De verhoopde versoepelingen op het vlak van buitenactiviteiten en terrassen in de horeca kwamen er vorige vrijdag echter niet, waardoor mensen het gevoel kregen dat de beweging in de plaats van versneld in achteruit werd gezet.

Vooruitgang en exit zijn echter niet mogelijk zonder efficiënte vaccinatiestrategie. Men kan moeilijk zeggen dat die laatste tot nu toe een onverdeeld succes is gebleven. Het lid wijst op de voor één keer kritische berichtgeving in de pers. Zelfs de BBC kwam onze lege vaccinatiecentra filmen.

Daarbij komen de alarmerende cijfers uit Brussel over zorgpersoneel dat zich niet laat vaccineren. Bekijkt het Overlegcomité mogelijkheden om mensen in de zorgsector te stimuleren en te overtuigen van het essentiële karakter? Terloops vermeldt hij het fenomeen van Vlamingen die in hun eigen hoofdstad in vaccinatiecentra niet in hun eigen taal geholpen kunnen worden.

Hij heeft alle begrip voor virologen die het aanhouden van de avondklok adviseren, maar de beslissing blijft politiek. Volgens het lid is er daarvoor geen meerderheid meer in Vlaanderen. Het samenscholingsverbod is voldoende en kan ook 's nachts gelden. Wie 's avonds zijn hond uitlaat of zich verplaatst naar een knuffelcontact brengt de samenleving epidemiologisch niet in gevaar.

Wat de exit betreft, vraagt hij welke termijn is afgesproken in het overleg met de sectoren over de protocollen, tussen de aankondiging van de heropening van bijvoorbeeld de horeca en de heropening zelf. Sectoren moeten zich immers kunnen organiseren.

Virologen gewagen van mogelijke verstrengingen op de volgende bijeenkomst van het Overlegcomité. Gaat de minister-president daarin mee? Is dat wel opportuun in deze fase? Wat stond vorige week en staat dus deze week op de agenda?

Tot slot noemt hij de boodschap dat mensen niet moeten zeuren een slecht signaal aan mensen die al een jaar lang vaak in eenzaamheid leven. Hij roept op tot enige empathie bij de GEMS.

Ook *Maike De Vreese* vindt het een goede stap dat de commissie op de dinsdag na het Overlegcomité informatie krijgt over de maatregelen en hun motivatie. Zij vindt het belangrijk dat de Vlaamse overheid binnen haar bevoegdheden volledig klaar staat om van start te gaan zodra er groen licht komt. Het is dan ook zeer belangrijk dat de protocollen in de verschillende domeinen op punt staan. Ook zij kijkt uit naar een toekomstperspectief. Dat is niet alleen belangrijk om economische redenen maar ook op mentaal vlak. Dat laatste wordt steeds moeilijker, het begint lang te duren. Zelfs ondernemende jonge mensen beginnen hun dromen te verliezen. Het lid verzoekt de minister-president dat aspect mee te nemen naar het Overlegcomité en het in overweging te nemen bij beslissingen.

Minister-president *Jan Jambon* bevestigt dat er een nieuw advies is van de Hoge Gezondheidsraad waarover de IMC Volksgezondheid morgen een beslissing neemt. Als de eerste een langere tijd toelaat tussen twee prikken, biedt dat zeker enig soelaas, herhaalt hij.

De minister-president is het er absoluut niet mee eens dat de vaccinatiestrategie tot nu toe geen succes was. Dat de levering van vaccins geen succes is, daar is hij het wel absoluut mee eens. Dat is al op meerdere fora gezegd. Ook de Federale

Regering heeft dat vorige week nog gezegd op de virtuele Europese top. Wat Europa op dat vlak presteert, is ondermaats in vergelijking met het VK of Israël.

Vlaanderen is in december vertrokken met een beschikbaarheidsprognose, op grond waarvan de vaccinatiecentra op 1 maart klaar moesten zijn. Dat huzarenstuk is ook uitgevoerd. In vergelijking met de initiële prognose liggen de leveringen van vaccins echter veel lager. Toch zijn de centra sneller gestart dan oorspronkelijk gepland, en wel dankzij het advies om het vaccin van AstraZeneca niet toe te dienen boven 55 jaar en dus niet in de WZC's. Dat heeft het immers mogelijk gemaakt om de eerste lijn naar voren te trekken en op die manier de centra te testen. Wie kan het ons euvel duiden dat zich hier en daar nog een kinderziekte voordoet, vraagt hij retorisch. Als morgen vrachtwagens vaccins geleverd worden, staan de centra klaar om op volle kracht te vaccineren. Dat er op dit moment te weinig beschikbaar zijn, is echter niet zijn verantwoordelijkheid.

De minister-president herhaalt de percentages van vaccinaties in de WZC's, waar men echter vaccins geleverd kreeg voor 100 procent. De overblijvende vaccins zijn gebruikt om verpleegkundigen of dokters te vaccineren, wat hij een goede beslissing vindt. De registratie ervan liep evenwel vertraging op, waardoor zij opnieuw werden uitgenodigd in de vaccinatiecentra, waar zij niet opdaagden, evenmin als de weigeraars. Lokale besturen hebben toen beslist om de resterende vaccins, die men slechts enkele dagen kan bewaren, toe te dienen. Ondertussen heeft de Vlaamse overheid zelf in alle centra reservelijsten georganiseerd die in lijn zijn met de strategie. De minister-president onderstreept daarbij dat ook de lokale besturen, de eerstelijnszorg, de gemeenten en de OCMW's fantastisch werk hebben geleverd om een en ander snel op poten te zetten.

Wat het decretale werk betreft, is er een samenwerkingsakkoord nodig, dat al goedgekeurd is door het Overlegcomité. Het gaat nu naar de parlementen en noopt tot een aantal kleine aanpassingen van technische aard aan het Preventiedecreet. Dat wordt eerstdaags aan het parlement voorgelegd. Het gaat over het doorspelen van de gegevens van de Passenger Location Forms en de quarantainemaatregelen naar de lokale besturen. Het samenwerkingsakkoord zal later ook nog aangepast worden voor de hoogrisicocontacten.

Het advies van de GEMS gaat over de verschillende soorten contacten. Waarschijnlijk zal de exitstrategie met een mix werken, waarbij de ene sector iets verder gaat en de andere beperkter blijft. Dergelijke schema's zijn nuttig om te beoordelen welke ruimte elders overblijft als men ergens bepaalde risico's toelaat. Het genoemde advies zal dus zeker en vast meespelen.

Hij ontkent dat vorige vrijdag is meegedeeld dat er niets zou gebeuren, wel dat er een uitstel van een week kwam vanwege de cijfers. Hij heeft vandaag ook niet verzekerd dat de cijfers de volgende dagen goed zullen blijven. Zijn grafiek geeft wel hoop dat de opstoot tijdelijk was, maar dat wordt opgevolgd.

Brussel wordt zeker besproken in het Overlegcomité en er is al nagedacht over communicatie aan de sceptici. Campagnes zijn echter de verantwoordelijkheid van de regionale regeringen.

Veertien dagen vindt hij een redelijke termijn om te kunnen openen. Versoepelingen in de horeca moeten dan ook veertien dagen op voorhand meegedeeld worden. Hij verwacht immers een zekere bestorming van de horeca, hopelijk binnen de contouren van wat toegelaten is.

De vraag of hij meegaat in de verstrenging is naast de kwestie. De minister-president gaat mee in de richting waar de cijfers hem naartoe leiden en hij hoopt dat dit naar een snelle versoepeling is. Als ze de verkeerde kant opgaan, moet men

echter verstrengen. Hij hoopt echter op de beperkte versoepelingen uit de agenda van vorige vrijdag.

Tot slot geeft hij geen commentaar op de uitspraken van anderen. Iedereen in dit land heeft de vrijheid van spreken, ook virologen.

Chris Janssens wijst op het jojo-effect in de cijfers. Het is hem niet duidelijk vanaf welke cijfers volgens de experts of de minister-president een versoepeling mogelijk is. Hij is het ermee eens dat sector twee weken nodig heeft om te heropenen maar hoe wordt die periode zelf ingecalculleerd?

Minister-president *Jan Jambon* begrijpt de verleiding om een algoritme vast te leggen. Dan houdt men echter alleen rekening met de verspreiding van het virus, terwijl het probleem complexer is. Ook de mentale gezondheid en de draagkracht zijn factoren die men in zijn deliberatie moet meenemen. Als de cijfers dramatisch de verkeerde richting uitgaan, is er weinig ruimte, maar als ze op het niveau van vorige week blijven inzake ziekenhuisopnames en positiviteitsratio, is enige – beperkte – versoepeling mogelijk. De cijfers bevinden zich, op de recente opstoot van vorige vrijdag na, al enige tijd op een plateau. Volgens hem mag men een dergelijke beslissing echter niet aan het binaire denken van een computer overlaten.

Steven VANDEPUT,
voorzitter

Arnout COEL,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

BBC	British Broadcasting Corporation
GEMS	Groep van Experts voor Managementstrategie van COVID-19
IMC	interministeriële conferentie
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
VK	Verenigd Koninkrijk
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
wzc	woonzorgcentrum